શ્રી ગ્રેટર બોમ્બે વર્ધમાન સ્થાનકવાસી જૈન મહાસંઘ

સંચાલિત

માતુશ્રી મણિબેન મણશી ભીમશી છાડવા ધાર્મિક શિક્ષણ બોર્ડ

Website : www.jainshikshan.org **E mail :** jainshikshanboard@gmail. com

૭ જુલાઈ ૨૦૨૪ મહિલા મંડળ કુલ ગુણ : ૧૦૦

સૂચના : ૧) જે પ્રમાણે સવાલ પૂછ્યા હોય તે જ પ્રમાણે જવાબ લખવા. વાર્તા કે થોકડાના લાંબા જવાબ લખવા નહિ.
૨) આપના જવાબ પેપરમાં આપે ઓપન બુક આપી છે કે રેગ્યુલર તે ખાસ લખજો. જેમણે નહીં લખ્યું હોય તેમનો નંબર આવશે તો પણ નંબર આપવામાં નહીં આવે.

OPEN BOOK / REGULAR **શ્રેણી – ૨૩** **WRITER YES / NO**

STUDENT NAME		ROLL NO.	
DATE OF BIRTH		MOBILE NO.	
SANGH NAME		SUPARVISOR NAME	
MAHILA MANDAL		SUPARVISOR SIGN.	

MARKS

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	TOTAL

(૨૦)

પ્ર.૧ (અ) સામાયિક–પ્રતિક્રમણના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર એક વાક્યમાં આપો. (૧૦)

૧. ખમાસમણો એટલે શું?

ખમાસમણો એટલે ક્ષમાશ્રમણ.જે ક્ષમાપૂર્વક તપ કરે તે.

૨. સાધુપણાની યાદ કરાવનાર શબ્દ કયા છે? મૂળ પાઠ લખો.

સમણોડહં, સંજય, વિરય, પડિહય.

૩. સાધુ શેના ત્યાગી હોય છે? **સચેતના, કંચનકામિનીના, માયા–મમતાના.**

૪. બીજું શ્રમણસૂત્ર શેના વિશે છે? **ગોચરીના દોષોથી નિવર્તવાનું છે.**

૫. સાત કુવ્યસનોમાંથી પ્રાણાતિપાતમાં કયા હોય? **મદિરાપાન, માંસાહાર, શિકાર.**

૬. આચાર પ્રકલ્પ એટલે શું? **આચાર એટલે આચારાંગ સૂત્ર પ્રકલ્પ એટલે તેના અધ્યયન વિશેષ.**

૭. નવકારશી એટલે શું? **સૂર્યોદય પછી બે ઘડી સુધી ચારે આહારનો ત્યાગ કરવો.**

૮. નમસ્કાર સૂત્ર બોલવાથી શું ધોવાય છે? **ભવોભવના પાપ ધોવાય છે.**

૯. એક અહોરાત્રિ એટલે કેટલો સમય? **૧ દિવસ–૧ રાત, ૨૪ કલાક, ૮ પ્રહર.**

૧૦. લોગસ્સમાં તીર્થંકરને શેની ઉપમા આપવામાં આવી છે? **ચંદ્ર, સૂર્ય, સાગર.**

(આ) આવશ્યક સૂત્રના આધારે.... **(૧૦)**

(૧) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક શબ્દમાં લખો. **(૫)**

૧. પ્રતિક્રમણ શેની સાધના છે? **આત્મવિશુદ્ધિ** ૨. આત્માનું શુદ્ધ સ્વરૂપ **સામાયિક**

૩. તસ્સ ભંતેમાં પ્રતિક્રમણનો આવશ્યક **ગુરુવંદન** ૪. તીર્થંકરોની ભક્તિ કરવાથી **દર્શનવિશુદ્ધિ**

૫. કાળ દ્રવ્યનો અવિભાજ્ય અંશ **સમય** ૬. બે ઘડી એટલે **૪૮ મિનિટ**

૭. શ્રુતજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવું **શ્રુત સામાયિક** ૮. આત્મા શું છે? **સામાયિક**

૯. ત્રીજા આવશ્યકથી શેનો નાશ થાય? **અહંકાર** ૧૦. સામાયિક વિનાની સાધના **શૂન્ય**

(૨) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં જવાબ લખો. **(૫)**

૧. ત્રીજો આવશ્યક શા માટે ગુરુવંદનનો છે? **બીજા આવશ્યકમાં ૨૪ તીર્થંકરોની સ્તુતિ કર્યા પછી તેનો ભક્તિનો પ્રવાહ ગુરુ તરફ વહે છે.**

૨. ગ્રંથોમાં શું કહ્યું છે? **એક શુદ્ધ સામાયિક કરનાર ૯૨૫૯૨૫૯૨૫ પલ્યોપમ દેવાયુષ્ય બાંધે છે.**

૩. સંક્ષેપમાં સામાયિકની સાધનાથી શું થાય છે? **આસ્રવ નિરોધરૂપ સંવર, પૂર્વકૃત કર્મોની નિર્જરા અને પરંપરાએ મોક્ષની પ્રાપ્તિ થાય છે.**

૪. સમ્યગ્દર્શનનું મહત્ત્વ શા માટે છે? **સર્વ પાપકારી પ્રવૃત્તિથી મુક્ત થવા માટે, સમજણપૂર્વક સમભાવમાં સ્થિર થવા માટે સમ્યગ્દર્શનનું મહત્ત્વ છે.**

૫. સામાયિકનું ચોથું લક્ષણ કયું છે? **આર્ત–રૌદ્રધ્યાનનો ત્યાગ કરી ધર્મધ્યાનનું ચિંતન કરવું.**

(૨૦)

પ્ર.૨ (અ) ઠાણાંગ સૂત્રના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ બે શબ્દમાં લખો. **(૧૦)**

૧. કઈ બે સ્ત્રીએ ભગવાનના શાસનમાં તીર્થંકર નામગોત્ર બાંધ્યું? **સુલસા, રેવતી**

૨. ૫ પરથી આવતી ગતિના નામ લખો. **પ્રણોદણ ગતિ, પ્રાગ્ભાર ગતિ**

૩. જીવના રુચક પ્રદેશોમાં શું થતું નથી? **સંકોચ, વિસ્તાર**

૪. કેવળી ઉપદેશ કયા વચનયોગ દ્વારા આપે છે? **સત્ય, વ્યવહાર**

૫. નિરોગી રહેવા શેમાં નિયમિતતા રાખવાની? **આહાર, પાણી**

૬. કેવળ સમુદ્ઘાતમાં ઔદારિક કાયયોગ કયા સમયે હોય? **પહેલા, આઠમા**

૭. શરીર સંપદામાં શું પૂર્ણ હોય? **જ્ઞાનેન્દ્રિય, કર્મેન્દ્રિય**

૮. શૈક્ષ મુનિને શેનો બોધ આપવા ઉદ્યમવંત રહેવું જોઈએ? **આચાર, ગોચર**

૯. બીજ સૂક્ષ્મમાં કયા ઉદાહરણ આપ્યા છે? **રાજગરના બીજ, ખસખસના દાણા**

૧૦. આયુષ્ય પરિણામ એટલે શું? **આયુષ્યનો સ્વભાવ, આયુષ્યની શક્તિ**

(આ) સૂયગડાંગ સૂત્રના આધારે લખો. (૧૦)

(૧) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ કૌંસમાં આપેલા આંકડા પ્રમાણે લખો. (૬)

૧. શીલ શબ્દના અર્થ (૪) **સ્વભાવ, ચારિત્ર, આચાર-વિચાર, બ્રહ્મચર્ય.**

૨. વીર્યના મુખ્ય ભેદ (૫) **મનોવીર્ય, વચનવીર્ય, કાયવીર્ય, ઈન્દ્રિયવીર્ય, આધ્યાત્મિકવીર્ય.**

૩. સાધુ કેવી ભાષાનો પ્રયોગ કરે? (૩) **હિત, મિત, પરિમિત.**

(૨) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો. (૪)

૧. આત્મ જાગૃત વ્યક્તિ પોતાની શક્તિને ક્યાં વાપરે છે? **આત્મ જાગૃત વ્યક્તિ પોતાની શક્તિને અપ્રમત્ત ભાવે આત્મસાધના કે અંતરશુદ્ધિના માર્ગે વાપરે છે.**

૨. સુશીલ વ્યક્તિ શેની સાધના કરે? **સર્વત્ર સમાધિભાવ અને સમાધિમરણની સાધના કરે.**

૩. કોને સ્વજનો બચાવી શકતા નથી? **પાપકર્મથી પીડિત વ્યક્તિને સ્વજનો બચાવી શકતા નથી.**

૪. સંક્ષેપમાં સકર્મવીર્યક અને અકર્મવીર્યક શું છે? **સકર્મક વીર્ય સંસારવર્ધક છે અને અકર્મકવીર્ય સંસાર નાશક અને આત્મસુખદાયક છે.**

(૨૦)

પ્ર. ૩ (અ) ઉપાસકદશાંગ સૂત્રના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો. (૧૦)

૧. દશ શ્રાવકમાંથી કયા શ્રાવક ચલિત થયા નથી? **કામદેવ અને મહાશતક ચલિત થયા નથી.**

૨. આ સૂત્રમાં કોના જીવનની ચર્ચા છે? **સંપૂર્ણ રીતે શ્રમણોપાસક અને શ્રાવકના જીવનની ચર્ચા છે.**

૩. અવધિજ્ઞાન કયા શ્રાવકોને થયું હતું? **આનંદ અને મહાશતક.**

૪. કયા શ્રાવકોને ઉપસર્ગ આવ્યો નથી? **આનંદ, કુંડકૌલિક, નંદિનીપિતા અને સાલિહીપિતાને ઉપસર્ગ આવ્યો નથી.**

૫. આઠ ગોકુળ કયા શ્રાવકોના હતા? **ચુલણીપિતા, મહાશતક**

૬. પત્નીવધની ધમકીથી કયા શ્રાવકનો વ્રત ભંગ થયો? તેમની પત્નીનું નામ શું હતું?

પત્નીવધની ધમકીથી સકડાલપુત શ્રાવકનો વ્રત ભંગ થયો. તેમની પત્નીનું નામ અગ્નિમિત્રા હતું.

૭. ચુલ્લશતક શ્રાવકને શું ઉપસર્ગ આવ્યો? **દેવ દ્વારા ક્રમશઃ ત્રણ પુત્રવધ. અંતે સર્વ સંપત્તિને વેરવિખેર કરવાની ધમકીથી વ્રતભંગ. પત્નીની પ્રેરણાથી પ્રાયશ્ચિત્ત સ્વીકાર.**

૮. સુરાદેવની નગરીનું નામ અને તેઓ હાલમાં ક્યાં છે?

વારાણસી નગરી. હાલમાં તેઓ પ્રથમ દેવલોકના અરુણકાંત વિમાનમાં છે.

૯. પ્રાણીઓના ક્રય–વિક્રય સાથે કયો ધંધો ચાલુ હતો? **પ્રાણીઓના ક્રય–વિક્રય સાથે દાસ–દાસીઓના ક્રય–વિક્રયનો ધંધો ચાલુ હતો.**

૧૦. દશ શ્રાવકોને કેટલી પત્ની હતી? **૯ શ્રાવકોને એક પત્ની અને મહાશતક શ્રાવકને ૧૩ પત્ની હતી.**

(આ) સુખ વિપાક સૂત્રના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (૧૦)

૧. વર્તમાને જે મોક્ષમાં છે તે અધ્યયનના નામ લખી નગરી–માતા–પિતાના નામ લખો. (૬)

અધ્યયનના નામ	નગરી	માતા	પિતા
સુવાસવકુમાર	વિજયપુર	કૃષ્ણાદેવી	વાસવદત્ત રાજા
જિનદાસકુમાર	સૌગંધિકા	અર્હતાદેવી	મહાચંદ્ર રાજકુમાર
ધનપતિકુમાર	કનકપુર	શ્રીદેવી	વૈશ્રમણ રાજા
મહાબલકુમાર	મહાપુર	સુભદ્રાદેવી	બલ રાજા
ભદ્રનંદીકુમાર	સુઘોષ	તત્ત્વવતી રાણી	અર્જુન રાજા
મહાચંદ્રકુમાર	ચંપા	રક્તવતી રાણી	દત્ત રાજા

૨. પંદર ભવે મોક્ષે જવાના છે તે અધ્યયનના નામ લખી પત્ની–પૂર્વભવ–આહારદાન કોને આપ્યુ (૪)

અધ્યયનના નામ	પત્ની	પૂર્વભવ	આહારદાન
સુબાહુકુમાર	પુષ્પચૂલા પ્રમુખ ૫૦૦ રાજકન્યા	સુમુખ ગાથાપતિ	સુદત્ત અણગાર
ભદ્રનંદીકુમાર	શ્રીદેવી પ્રમુખ ૫૦૦ રાજકન્યા	વિજય કુમાર	યુગબાહુ તીર્થંકર
સુજાતકુમાર	બલશ્રી પ્રમુખ ૫૦૦ રાજકન્યા	ઋષભદત્ત ગાથાપતિ	પુષ્પદત્ત અણગાર
વરદત્તકુમાર	વીરસેના પ્રમુખ ૫૦૦ રાજકન્યા	વિમલવાહન રાજા	ધર્મરુચિ અણગાર

(૨૦)

પ્ર.૪ ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રના આધારે જવાબ લખો.

(૧) નીચેની ગાથાઓ પૂર્ણ કરી ભાવાર્થ લખો. (૧૫)

૧. સોરિય **પુરંમિ નયરે, આસી રાયા મહિડ્ઢિએ । સમુદ્દવિજયે નામં, રાયલક્ખણ** સંજુએ ॥

અર્થ : શૌર્યપુર નગરમાં સમુદ્રવિજય નામના મહાઋદ્ધિવાન રાજા રાજલક્ષણયુક્ત હતા.

અથવા

૧. સોરિય **પુરંમિ નયરે, આસી રાયા મહિડ્ઢિએ ।વસુદેવેત્તિ નામેણં, રાયલક્ખણ** સંજુએ ॥

અર્થ : શૌર્યપુર નામના નગરમાં મહાઋદ્ધિશાળી અને રાજાના લક્ષણથી યુક્ત મહાસમૃદ્ધ વસુદેવ નામના રાજા રાજ્ય કરતા હતા.

૨. સવ્વો **સહીહિં ન્હવિઓ, કયકોઉય મંગલો । દિવ્વજુયલ પરિહિઓ, આભરણેહિં** વિભૂસિઓ ॥

અર્થ : શ્રી અરિષ્ટનેમિને સર્વ ઔષધિઓથી મિશ્રિત જલથી સ્નાન કરાવ્યું. કૌતુકમંગલ કર્યા, દિવ્ય વસ્ત્ર યુગલ પહેરાવ્યા અને ઘરેણાથી વિભૂષિત કર્યા.

૩. કસ્સ **અટ્ઠા ઈ મે પાણા, એ એ સવ્વે સુહેસિણો । વાડેહિં પંજરેહિં ચ, સન્નિરુદ્ધા ય** અચ્છહિ? ॥

અર્થ : અરિષ્ટ્અનેમિએ પૂછ્યું કે–આ બધા સુખાર્થી પ્રાણી કયા પ્રયોજનને માટે વાડામાં અને પાંજરામાં પૂરવામાં આવ્યા છે?

૪. સોઉણ **રાયકન્ના, પવજ્જં સા જિણસ્સ ઉ । નીહાસા યા નિરાણન્દા, સોગેણ ઉ** સમુચ્છિયા ॥

અર્થ : એ રાજકન્યા ભગવાનની પ્રવ્રજ્યા – દીક્ષા સુણીને હાસ્ય અને આનંદથી રહિત થઈને શોકથી મૂર્ચ્છિત થઈ.

૫. દટ્ઠૂણ **રહનેમિં તં, ભગ્ગુજ્જોય પરાજિયં । રાઈમઈ અસંભન્તા, અપ્પાણં સંવરે** તહિં ॥

અર્થ : ભગ્નચિત્ત, સંયમ પ્રતિ નિરુત્સાહ અને સ્ત્રી પરિષહથી પરાજિત રહનેમિને જોઇને રાજેમતી નિભિર્ક બની અને તેણે પોતાનું શરીર ઢાંક્યું.

(૨) નીચેના વાક્યો પરથી ગાથા લખો. **(૫)**

૧. રાજેમતીએ પણ એને જોયા.

ચીવરાઈ વિસારન્તી, જહા જાય ત્તિ પાસિયા । રહનેમી ભગ્ગચિત્તો, પચ્છા દિટ્ઠો ય તીઈ વિ ॥

૨. ભંડારી ભંડારનો સ્વામી નથી.

ગોવાલો ભંડવાલો વા, જહા તદ્દવ્વનિસ્સરો । એવં અણિસ્સરો તં પિ, સામણસ્સ ભવિસ્સસિ ॥

૩. રૈવતક પર્વત પધાર્યા.

દેવ મણુસ્સ પરિવુડો, સિવિયારયાણં તઓ સમારૂઢો ।

નિક્ખમિય બારગાઓ, રેવયંમિ ટ્ઠિઓ ભગવં ॥

(૨૦)

પ્ર. ૫ (અ) ભગવતી સૂત્રના આધારે જવાબ લખો. **(૧૦)**

૧. આખા સંસારકાળમાં તીર્થંકર, ચક્રવર્તી, વાસુદેવ અને આહારક લબ્ધિ કેટલીવાર પ્રાપ્ત થઈ શકે?

આખા સંસારકાળમાં તીર્થંકર એક વાર, ચક્રવર્તી બે વાર, વાસુદેવ ત્રણ વાર અને આહારક લબ્ધિ ચાર વાર પ્રાપ્ત થઈ શકે.

૨. ધર્મદેવ વધારે કે ભવિય દ્રવ્યદેવ? કેટલા? શા માટે? **ભવિય દ્રવ્યદેવ વધારે. અસંખ્યાતગુણા કારણ કે દેવ ગતિમાં જનારા દેશવિરતિ, અવિરતિ સમ્યગ્દૃષ્ટિ આદિ (તિર્યંચ પંચેન્દ્રિય) અસંખ્યાતા છે.**

૩. ૧૮ દોષમાંથી ૧૮ પાપસ્થાનકમાં કયા દોષ છે? નરદેવનું આંતરું કેટલું છે?

અસત્ય, ચોરી, ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, રતિ-અરતિ. નરદેવનું આંતરું જઘન્ય એક સાગરોપમ ઝાઝેરું ઉત્કૃષ્ટ અર્ધ પુદ્ગલ પરાવર્તનકાળ.

૪. દેવાધિદેવ વિકુર્વણા કરે? શા માટે? ભાવદેવનો ગતિ દ્વાર લખો.

દેવાધિદેવ વિકુર્વણા ન કરે કારણ તેઓ અનંત શક્તિના ધારક છે,પરંતુ વીતરાગી હોવાને કારણે છાદ્મસ્થિક સમુદ્ઘાત કરતા નથી તેમ જ કોઇપણ લબ્ધિનો પ્રયોગ કરતા નથી.

ભાવદેવની ગતિ-૧૫ કર્મભૂમિ, ૫ સંજ્ઞી તિર્યંચ, બાદર પૃથ્વી, પાણી, વનસ્પતિ એ ૨૩ ના અપર્યા. અને પર્યાપ્તા એ ૪૬ ભેદની.

૫. આંકડામાં જવાબ લખો. ૧) મુકુટબંધ રાજા **૩૨૦૦૦** ૨) ભાવદેવની આગત **૧૧૧**

૩) નરદેવની જઘન્ય સંચિટ્ઠણા **૭૦૦ વર્ષ** ૪) દેવાધિદેવના ગુણ **૧૨**

(આ) કોઠો બનાવીને માર્ગણા લખો. **(૧૦)**

માર્ગણા	ના.	તિ.	મનુ.	દેવ	કુલ ભેદ
૧. તિર્ચ્છાલોક બાદર પર્યાપ્તા	૦	૧૯	૧૦૧	૩૬	૧૫૬
૨. તિર્ચ્છાલોક નોગર્ભજ કૃષ્ણલેશી ત્રસ	૦	૧૬	૧૦૧	૫૨	૧૬૯
૩. તિર્ચ્છાલોક મિશ્ર દૃષ્ટિ	૦	૫	૧૫	૩૬	૫૬
૪. તિર્ચ્છાલોક પંચેન્દ્રિય શાશ્વતા	૦	૧૫	૧૦૧	૩૬	૧૫૨
૫. તિર્ચ્છાલોક સમુચ્ચય નપુંસક વેદ	૦	૪૮	૧૩૧	૦	૧૭૯
૬. તિર્ચ્છાલોક કૃષ્ણલેશી નોગર્ભજ	૦	૩૮	૧૦૧	૫૨	૧૯૧
૭. અધોલોક મિશ્ર દૃષ્ટિ	૭	૫	૧	૧૦	૨૩
૮. તિર્ચ્છાલોક નોગર્ભજ ત્રસ	૦	૧૬	૧૦૧	૭૨	૧૮૯
૯. તિર્ચ્છાલોક દેવતા	૦	૦	૦	૭૨	૭૨
૧૦. તિર્ચ્છાલોક પંચેન્દ્રિય સમ્યગ્દૃષ્ટિ	૦	૧૫	૯૦	૭૨	૧૭૭

જય જિનેન્દ્ર

- **PLEASE CONATADØCT DSB HELPLINE NO. 9702277914 FOR FREE ONLINE SHRENI CLASSES.**
- **NEXT CLASS STARTS AUGUST 6TH/7TH MONDAY AND TUESDAY**
- **TO JOIN OUR TELEGRAM GROUP. CONTACT DSB HELPLINE NO. 9702277914**
- **FOR BOOKS AND EXAM REGISTRATION**